

FINNBØGI ÍSAKSON

Ein gomul kona úti á bygd í Norðoyggjum segði einferið við meg, at tað vóru tveir serliga góðir dagar í vikuni: mikudagur og leygardagur. Tí tá kom Dimmalætting.

Og tað var ikki hissin lesnaður. Mikudagsblaðið var ikki tanlað liðugt fyrr enn friggjakvöld, og leygardagsblaðið rakk til vikuskiftið og væl inn í næstu viku. Hon legði fyrri á síðstu síðu: »Fjern og nær« við ótrúliga stuttligum søgum úttan úr heimi, smátiðindum um giftarmál, føðingardagar og gústastarur. Og ikki at gloyma Ferð'nand, sum var stuttligasti maður í verðini.

So fór hon fram ígjøgnum blaðið. Las lýsingarnar og summar yvirskriftir. Ikki steðgaði hon rættilig á aftur fyrr enn á aðru síðu. Har vóru alskyns smáar lýsingar um gamlar barnavagnar til sølu, onkur søkti eftir arbeiðsgentu, ein hevði mist kettuna burtur, visti væl við var eisini ein tgrøð á sølu-listanum. Og so væoru tað andlátini og tøkkinar.

Sum so mangur annar endaði hon á fyrstu síðu. Men har var ikki nógv at taka av, helt hon. Politikkur (tað var tann danska oddagreinin), okkurt um klandur og kríggj úti í verðini - og vóru onkur føroysk stórtíðindi, so vóru tey ikki av tí góða slagnum: verkfall, eldur ella skip í havsneyð.

Men samanumtikið var ogn í blaðnum.

Eg visti nóg illa til mín politiskt tá og hevði als ikki roynt meg sum politikari. So neyvan var tað fyrri at arga, at hon valdi Dimmuna burtúr. Tað mundi heldur vera tí, at hini bløðini - Fjúrntandi, Sosialurin, Dagblaðið og Tingakrossur - skrivaðu mest um politikk. Og tað var so eidasørt, at tey áttu nakran Ferð'nand ella lýsingar um horvnar kettlingar.

Ein kappingarøld

Longu tá hetta, eg havi nevnt, barst mær fyrri, høvdu bløð kring um í heiminum kent svidan av kappingini frá øðrum fjølmiðlum. Í Føroyum vóru vit ikki komnir so langt, og tí var blaðið framvegis mestsum einaráðandi.

20. öld er nú um at smoyggja sær á dyr, og sigast má, at júst í hesi öldini hevur menningin verið almikil á fjølmiðlaøkinum. Tá ølðin byrjaði, var blaðið framvegis tann fremsti boðberin, hóast telefon og telegrafur vóru uppfunnir og skjótt eisini náddu okkum her úti í Norðurlatlantshavi. Greiniligar frásagnir fingust bara gjøgnum bløðini - ella í práti mánna millum.

Men tá komið var nakað inn í ølðina, kom útvarpið. Og tað v var ein sonn kollvelting: fólk kendu sita heima við hús og frætta tíðindi munnliga á ymsum

Finnboði Ísakson, fjølmiðlamaður og politikari, starvaðist fleiri ár í Útvarpinum. Hann gav út Tíðindablaðið í sjeytiárunum, var við til at leggja lunnar undir tíðindasendingar í Sjónvarpinum og hevur verið blaðstjóri á 14. Septembur.

- Fyri mær er lítill iveri, at bløðini eru ikki bara tatið. Tey eiga eisini framtíðina, sigur hann. Myndin er frá einum av teimum fyrstu »Dagur og Viku«-sendingunum.

Blaðið - tatið ella framtíð

- Eisini Sosialurin, sum nú er sjeyti og saman við Dimmalætting tykist hava lagt hald á føroyska blaðheimin, eigur eina framtíð. Har sum á øðrum bløðum um allan heim er tað bara hugflogið, sum er avgerandi. - Bara? - Næstan bara. Tí ið hvussu so er í okkara lítla landi eru lýsingarnar um gamlar barnavagnar og burturbliðvar kettur enn sum áður gott lesitilfar hjá mongum, sigur Finnboði Ísakson í føðingardagsheilsan til Sosialin

tungumálum úr øllum heiminum. Hoyra fyrilestrar og tónleik.

Hesin nýggi fjølmiðilin var roknaður hættisligur. Hann kundi hava ov stóra ávirkan á fólk. Tí hildu myndugleikarnir, eitt nú í Norðurlondum, at tað var neyðugt at hava alment eftirlit við útvarpinum. Tað gjørdist alment - ikki privat sum bløðini. Nevnd varð sett at ansa eftir stjórn og starvsfólki, so at tey býttu sál og vind líka.

Eisini kundi hesin nýggi fjølmiðilin gerast ein hóttað mót bløðunum. kundi kanska rudda tey út, lvalyst mundi tað vera orsøkin tí, at í mong ár vóru tað tey dansku bløðini, sum skipaðu fyrri tíðindatenastuni í danska útvarpinum. Tíðindasendingin kallaðist tí eisini »Pressens Radioavis«. Tað ráddi vicið at gera hana so vatndeyva, at hon ikki køvdi bakkað blað. (Tá so føroyingar fógu útvarp, og Axel Tórgaard gjørdist stjóri, helt onkur spegil fyrri, at vit

høvdu fingið »Præstens Radioavis«!).

Seinni í ølðini hendu upp- aftur stórir broytingar í fjølmiðlaheiminum, sum ov drúgt er at gera stórvegis burtúrur her. Sjónvarpið kom, og nú eru longu nógv ár síðani, at hesin miðilin fór at senda bæði ljóð og mynd beinleiðis úr ymsum heraðshornum gjøgnum fylgisvein. Serliga hesin miðilin hevur eisini yvirtikið »Fjern og nær«-undirhaldið og kann vísa »livandi« Ferð'nandar.

Og so var tað fjarskrivarin (telex). Honum á baki telefax. Og nú er tað Internet. Telefonin er ikki bara í hvørjum húsi, men eisini - við fartelesonini - hvørs mans ogn úti á bønnum og á floti. Ella á tingfundi, um so skal vera.

Ein spurningur um tillaging

Kanska hevði tað ikki verið heilt ónatúrligt, um tann gamli fjølmiðilin blaðið ella ávísan hoknaði í stríðnum

við teir nýggju miðlarnar, serliga loftmiðlarnar og nú Internet. Aðrir gamlir boðberingarhættir eru jú horvnir. T. d. at glaðða og brenna vita.

Men blaðið livir enn. Trívist sum fyrsta dagin. Blaðdeyðin hevur veðrið stórv, tali er minnað. Men miðilin hoyrir framvegis við til gerandisdagin hjá fólk.

Hvussu kan tað bera til? Tøknifrøðin man hava gjørt sítt. Tað ber betur til at gera snótuligari blað nú enn fyrr. Síðutalið er økt, innihaldið fjølbroyttari. Effektiviseringin hevur gjørt tað møgulegt at halda prísinum niðri, hóast lønir og útreiðslur annars eru øktar.

Men tøknifrøðin einsamøll er ikki svarið. Tað finst heldur í menniskjans heila, í hugflognum. Menniskjað hevur dugað at laga blaðið til kappingina við teir nýggju miðlarnar. Tann vanligi tíðindaftutningurin ber ikki blaðnum uppi í dag. Teir kvikaru miðlarnir, út-

varp og sjónvarp, taka sær av tí, sum hendir dag um dag: omanlop, flográn, forsetamroð, bilvanlukkur, kríggj og annað slíkt er teirra ogn.

Bløðini nevna slíkar hendingar í stuttum. Harafturimóti hava tey lagt seg eftir at »gera tíðindi« burtúr úr tí, sum hendir, men ikki sæst. Keðilig hagtøl ella álít um ávís samfelagsmál verða gjørd til tíðindi. Lesarin fær - í teimum góðu bløðunum - breiðari og djúrpri upplýsing enn fyrr um gongdina í samfelagnum. Og upplýsing um tað, sum liggur aftan fyrri sjálvar hendingarnar, sum útvarp og sjónvarp eru so skjót at siga frá.

Rangan er so hin parturin av blaðheiminum, sum livir av skandalum, sleiði og lítið eftirlarandi útspillingum. Tað gevur pengar, enn er lítið mennandi. Í demokratiskum londum kunna fólk sjálvi velja, um tey taka rættuna ella ranguna av blaðheiminum. Tey um tað.

Fyri mær er lítill iveri, at bløðini eru ikki bara tatið. Tey eiga eisini framtíðina. Tað veldst bara um hugflog.

Eisini Sosialurin, sum nú er sjeyti og saman við Dimmalætting tykist hava lagt hald á føroyska blaðheimin, eigur eina framtíð. Har sum á øðrum bløðum um allan heim er tað bara hugflogið, sum er avgerandi.

Bara? Næstan bara. Tí ið hvussu so er í okkara lítla landi eru lýsingarnar um gamlar barnavagnar og burturbliðvar kettur enn sum áður gott leistilfar hjá mongum. Og tað ger tað ikki verri, at lýsingarnar eftir eina maka eru komnar afturat...

Tilukku við degnum, Sosialurin!